

La vida és pura 'facció'

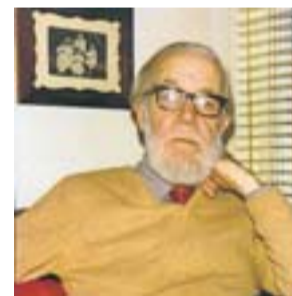
Pere Quart

Vull dir: Joan Oliver, el poeta (1899-1986), que va ser membre del grup de Sabadell, amb Francesc Trabal i Armand Obiols, tots de famílies d'una certa prosperitat fins que la Guerra Civil va enviar-ho tot en orris. Va presidir l'Agrupació d'Escriptors Catalans i va ser impulsor de la Institució de les Lletres Catalanes, avui rediviva. Va acceptar el premi Ciutat de Barcelona –en aquella ocasió va rebre el premi tot afirmant, amb exaltació, que allò que més li interessaven no eren els honors, sinó els diners que li donaven, els quals, va dir, “me'ls embutxacava ara mateix!”–, però va refusar la Creu de Sant Jordi de la Generalitat, l'any 1982, per discrepàncies amb Jordi Pujol.

Va treballar, durant molts anys, a l'editorial Proa, en especial al temps que aquesta estava finançada per Joan Baptista Cendrós, home de caràcter difícil però al capdavant un dels últims filantrops d'aquest país, que es va gastar un munt de diners propis per donar als lectors catalans el bo i millor de la literatura universal, traduïda, per amor d'europèisme i aires d'home viatjat.

A la darrereria dels anys 1970, un servidor anava a veure tot sovint Pere Quart, a la seu de l'editorial, llavors prop del carrer Tuset, per tal com ell em revisava les primeres traduccions que vaig fer, encara en un català força imperfecte. Ho feia sempre amb gran amabilitat. Si jo havia escrit, per exemple, que Gregor Samsa (*La transformació*, de Kafka) havia “caigut d'esquenes”, ell hi deia, amb cortesia: “Home, Jordi, ¿quantes es-

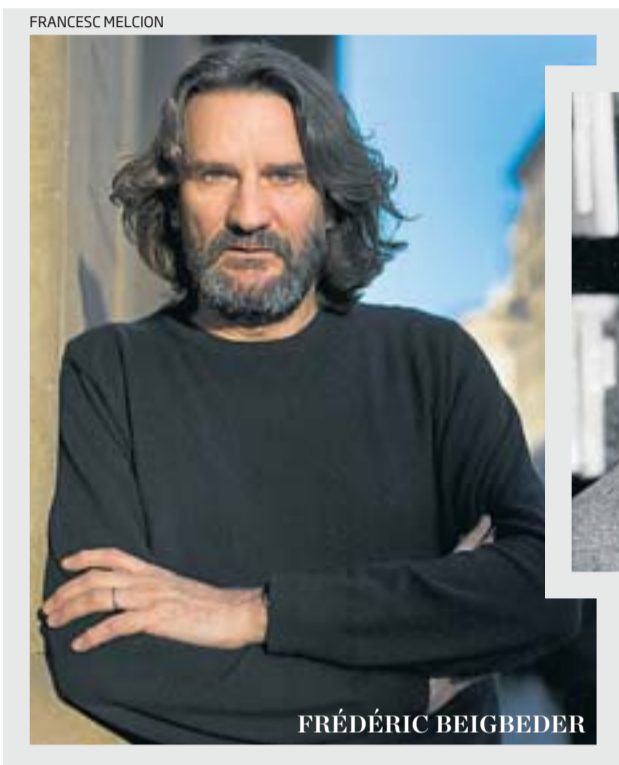
quenes tenim: una o dues?” Un bon dia, passats els anys d'aprenentatge –que, de fet, no s'acaben mai, perquè el català posseïx una riquesa extraordinària, desconeguda avui per la

ARA

major part dels escriptors de Barcelona, no pels escriptors de comarques–, Pere Quart ja no va trobar que hi hagués cap urgència a fer-me correccions. Llavors es passava tota l'estona de les nostres entrevistes telefonant als amics –cada dia li'n quedaven menys, perquè va viure molts anys–, renegant, o sia dient penjaments, de dues persones concretes: Josep Tarradellas i Ventura i Gasol, ben coneguts seus.

La seva idea era que l'un i l'altre, i algú més, en veure que la guerra estava perduda, havien arrambat amb els escassos mitjans de què disposava la Generalitat i... se'ls van embutxacar. No dic que fos cert. Dic que ell ho deia. Despenjava el telèfon, marcava un número, i llavors es posava a cridar com un energumen, acusant aquells dos de malfactors, per traslladar a aquesta pàgina l'adjectiu més benèvol dels que vaig arribar a sentir. Jo, naturalment, no l'interrompia. Però sempre sortia de la casa editorial amb la idea que, en el camp de la política, sempre hi ha gent que sap moltes més coses que el comú; i que no hi ha millor manera de saber un gra de veritat pel que fa als afers públics, que conèixer els homes que van ser protagonistes i testimonis directes dels nostres avatars. Llavors, com ara. ♦♦

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

J.D. SALINGER

OONA O'NEILL

ARA

Frédéric Beigbeder ha fet un llibre sobre J.D. Salinger i Oona O'Neill per on circulen Capote, Scott Fitzgerald, Hemingway i Chaplin

L'ingenu seductor que ens va convertir en adolescents eters

El gener del 1983, la germana de la meua mare em va regalar una novel·la amb dedicatòria incorporada: “Aquesta és la història d'un noi nord-americà de disset anys que vol ser inconformista, tal com s'ha de ser als disset anys”. Jo en tenia catorze encara no, i admirava la meua tia com d'aquí a la galàxia més llunyana. Aquell llibre m'havia d'agradar per força. I, en efecte, me'l vaig fer meu. L'he rellegit almenys un parell de cops en la traducció d'Ernest Riera i Josep Maria Fonalleras publicada per Empúries, però vaig descobrir el clàssic de Salinger en la versió de Xavier Benguerel. *L'ingenu seductor* (es va titular així) va debutar en català el 1965 a Club Editor; l'edició que em van regalar d'adolescent és del 1982, porta el segell de Grijalbo i inclou un pròleg de Benguerel en què confessa que aquesta traducció havia estat una experiència “llarga, abrupta i feixuga” i que el seu amic Josep Ferrater Mora l'havia hagut d'ajudar a “desbrossar el camí més d'una vegada”.

El món es divideix entre els que ens vam enlluernar de jovenets amb *El vigilant en el camp de sègol* (ni que fos en una traducció condemnada a caducar aviat, com va ser el meu cas) i els que devien buscar-se referents

més originals. Els del primer bloc ens sentim inevitablement atrets pel llibre *Oona i Salinger*, de Frédéric Beigbeder, que reconstrueix la interrompuda història d'amor entre Jerry Salinger i Oona O'Neill, filla del dramaturg Eugene O'Neill, premi Nobel de Literatura del 1936. L'han publicat Amsterdam en català i Anagrama en castellà.

L'atracció entre l'escriptor incipient i la filla del premi Nobel

Això era la Nova York del 1940. Tot-hom fumava a tot arreu. “La gent s'espantava la salut més que ara –escriu Beigbeder–, perquè ningú no els retreia que eixamplaven el dèficit de la Seguretat Social, que encara no havia estat inventada”. Jerome David Salinger tenia vint-i-un anys i vivia a casa dels seus pares, a la cantonada de Park Avenue amb el carrer 91. Aquell noieta que encara no havia escrit el llibre sobre els noiets eters queda fascinat per una noieta de quinze anys, filla del millor dramaturg nord-americà de l'època. L'atracció mútua és immediata, l'inici de l'idil·li es fa esperar. Però les circumstàncies històriques compliquen la vida de la parella. Arriba la guerra i tot s'estronca. Salinger és reclutat per lluitar a Europa. Quan té divuit anys, Oona O'Neill es casa amb Charles Chaplin.

La visita avortada a la granja on vivia l'autor mític i misantrop

Frédéric Beigbeder ha tornat a escriure un llibre dels seus, un còctel de realitat, ficció i autoficció. Ell diu que és un llibre “de pura facció”. Els personatges són reals, els fets i les dates són autèntics. Tot el que no es pot comprovar ni en temps del Google (que és molt, perquè Beigbeder grata en biografies força secretes) és fruit de la imaginació.

El 2007, Beigbeder pretenia rodar un documental sobre J.D. Salinger –que tenia 88 anys i feia dècades que s'amagava del món– a Cornish, Nou Hampshire. Va arribar fins a la granja al mig del bosc on vivia el seu escriptor preferit, però al darrer moment es va desinflar: va creure que no tenia dret a destorbar-lo. Es va quedar amb les ganes de preguntar a Salinger si havia tornat a veure l'Oona després de la guerra, si va ser ella qui va inspirar la novel·la que ens havia d'impedir (a Beigbeder, a mi i a tants d'altres) envellir per sempre. No va picar a la porta de Salinger però va anar al restaurant preferit de l'autor més misantrop del món: Lou's, a Hanover, a tocar de la universitat de Dartmouth. I allà, el francès va trobar una foto d'Oona O'Neill. Una imatge deliciosa, d'anunci de pasta de dents. La resta és literatura. Pura facció. ♦♦